

LOVRO KUHAR - PREŽIHOV VORANC

10. 8. 1893: družini revnih kmečkih najemnikov v Podgori pri Kotljah se rodi prvorojenec Lovro, kasneje pa se mu pridružijo bratje Alojz, Ivan in Avgust ter sestra Anica, ki umre še kot otrok. Kuharjevi otroci so morali zelo zgodaj poprijeti za delo ter pomagati pri različnih kmečkih in gozdarskih opravilih.

1899–1907: obiskuje osnovno šolo, v kateri pouk poteka v nemščini, slovenščina pa se poučuje zgolj fakultativno, tj. tri ure na teden ob zadostnem številu prijavljenih. Lovrov narodnozavedni oče Ivan vztraja, da njegovi otroci obiskujejo tudi ure slovenščine.

1909: pod vplivom materinih pripovedi začne pisati; črtico *V tujino* objavi v koroškem časopisu *Mir*, *Petkov Cenc* pa v *Domačem prijatelju* pod uredništvom Zofke Kveder. Ta ga spodbuja in usmerja na pisateljski poti.

1911: očetu po letih sanjarjenja o svoji lastni zemlji uspe kupiti majhno posestvo, na katerem vsa družina vztrajno gara.

1914: mobiliziran in leto kasneje poslan na soško fronto (Doberdob), in sicer v 27. pešpolk.

1916: prestavljen na južnotirolsko fronto. Po okrevanju v dunajski bolnišnici in ob povratku na fronto prebegne k Italijanom. Premeščajo ga po različnih italijanskih zaporih, v katerih se seznanja s komunističnimi idejami in antimilitarizmom, medtem pa ga v habsburški monarhiji kot dezerterja obsodijo na smrt.

1919: vrne se v Guštanj (Ravne na Koroškem), kjer se zaposli v pisarni jeklarne in postane računovodja Bratovske skladnice. Kljub velikemu razočaranju nad politično povojno ureditvijo nadaljuje s svojim aktivizmom. Velja za politično sumljivega, zato ga oblasti večkrat priprejo in zaslišujejo.

1920: soustanovitelj guštanjske podružnice Komunistične partije Jugoslavije, aktiven v delavskih združenjih; na koroškem plebiscitu se javno zavzema za Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

1924: poroči se z Marijo Šisernik, s katero imata dve hčerki: Vido (1923) in Mojco (1925).

- 1925: pri Zadrudni založbi izide njegov knjižni prvenec *Povesti (Tadej pl. Spobijan, Borba, Za delom, Baraba, Obračun)*, ki ga strokovna javnost in bralci popolnoma spregledajo, kar Prežihovega Voranca zelo potre.
- 1930: z uvedbo šestojanuarske diktature se okrepi preganjanje komunistov in Prežihov Voranc se kot eden vidnejših aktivistov pred aretacijo reši z begom v Avstrijo.
- 1931: kot inštruktor kmečkega komiteja pri Komunistični internacionali (Kominterni) pomaga organizirati stavke kmetov v Romuniji, Grčiji, Bolgariji, Franciji in na Norveškem; medtem je v domovini obsojen na 6-letno zaporno kazen.
- 1932: postane urednik glasila slovenskih komunistov *Delo*, konec tega leta pa je ob poskusu srečanja z ženo in hčerkama v Celovcu aretiran.
- 1933: po pobegu iz zapora v Moskvi sodeluje na sestankih Kominterne kot strokovnjak za balkanska vprašanja.
- 1934: nelegalno živi in dela v Parizu, kjer napiše *Boj na požiralniku*. Izvoljen je za namestnika člana Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije.
- 1935: prve odmevne objave v *Sodobnosti (Jirs in Bavh, Odpustki)*; potovanje v Sovjetsko zvezo na 7. kongres Kominterne.
- 1936: aretacija v Pragi in enoletno bivanje v zaporu na Dunaju, kjer piše *Doberdob* in *Požganico*.
- 1937: v *Sodobnosti* izide »koroška povest« *Samorastniki*. Na pobudo Ferda Kozaka je za kasnejšo knjižno objavo delno črtal obsežnejši politično obarvan ekskurz pisatelja in prijatelja Lipuša Košata.
- 1939: izide »roman iz prevratnih dni« *Požganica*, ki avtorju prinese nagrado mesta Ljubljana. Za las se izogne aretaciji v Parizu in se kljub nestrinjanju vodstva Komunistične partije Jugoslavije vrne v domovino, kjer se neuspešno trudi za legalizacijo svojega bivanja.
- 1940: izid romana *Doberdob* in »koroških povesti« *Samorastniki (Boj na požiralniku, Jirs in Bavh, Vodnjak, Ljubezen na odoru, Pot na klop, Prvi spopad, Odpustki, Samorastniki)*.
- 1941: aktivno se vključi v delo Osvobodilne fronte, kjer vodi kulturni plenum in komisijo za posojila ter organizira gospodarski svet OF.

- 1943: aretirajo ga belogardisti. Premeščajo ga iz zaporov v Begunjah v Berlin in nato v taborišče Sachsenhausen; žena in hčerki so internirane v Ravensbrück.
- 1945: premeščen je v taborišče Mauthausen, kjer dočaka nemško kapitulacijo. Oslabljen se vrne v domovino in se z družino preseli na domačijo Pri Prežihu, ki mu je dana v dosmrtni užitek. Izid »romana soseske« *Jamnica*.
- 1946: izid »slovenskih potopisov« *Od Kotelj do Belih vod* in »evropskih potopisov« *Borba na tujih tleh*. Njegovo zdravstveno stanje se slabša in mu nemalokrat preprečuje pisanje.
- 1948: po resoluciji informbiroja mu je onemogočen odhod na zdravljenje na Češkoslovaško.
- 1949: izid zbirke *Solzice (Solzice, Tri pisanke, Nagrada, Prvi maj, Višja matematika, Dobro jutro, Potolčeni kramoh, Bolečina, Levi devžej, Prvo pismo, Ajdovo strnišče)*, za katero prejme nagrado vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije in leto kasneje tudi Prešernovo nagrado.
18. 2. 1950: umre v Mariboru.

Pripravila Simona Hamer